

Comisiwn Ffiniau
i Gymru

Boundary Commission
for Wales

Comisiwn Ffiniau
i Gymru

Cyfnod Ymgynghori Eilaidd: Cynrychiolaethau

Cyfrrol 3: 10178 (rhan 2)

Mae'r gostyngiad mewn etholaethau ar gyfer Cymru bron yn 10% (1/10^{fed}). Mae gostyngiad gweithredol Canolbarth Cymru yn llawer mwy. Yn anghymesur felly. Dylai'r Canolbarth gael ei haeddiant. I fod yn deg, yn gyfiawn ac yn gyfartal.

Enwau ac enwi

Mae enwau yn bwysig. Maen nhw'n nodi lle. Mae pobl yn uniaethu ag ef. Mae'n rhoi hunaniaeth. Mae un enw yn gwella hyn. Nid yn unig y mae'n rhoi hunaniaeth ond hefyd undod, cydlyniant a'r hyn y mae pobl yn meddwl amdano. Ni ddylai enwau'r etholaethau fod yn ôl-ystyriaeth yn unig. Roedd un enw yn helpu ac yn hyrwyddo'r pethau hyn. Bod ag un ffurf sy'n cael ei defnyddio gyda'r ddwy iaith neu i fod y ffordd ar gyfer yr etholaethau newydd hyn. Gyda mwy nag un enw ni fyddai unrhyw eiriau cyswllt yn cael eu defnyddio. Gwneir hyn ar hyn o bryd e.e., Dwyfor Meirionnydd. Pan fo enwau ym mhob iaith yn wahanol byddai'r rhai Cymraeg yn cael eu defnyddio. Byddai sillafu da yn cael ei ddefnyddio drwyddi draw. Mae gan Gymru gymaint o amrywiaeth o enwau, na fyddai angen defnyddio pwyntiau cwrmpawd. Mae enw'n dweud cymaint mwy. Nid oes unrhyw un yn uniaethu â phwynt cwrmpawd cyffredin. Mae pobl yn uniaethu ag enw. Gyda'r arolwg hwn bydd etholaethau senedd y DU ac etholaethau senedd Cymru yn wahanol (am y tro cyntaf). felly ni ddylent fod â'r un enw. Maent yn wahanol. Felly o'r arolwg hwn ymlaen bydd gan y ddwy etholaeth seneddol hyn enwau gwahanol. Felly ni fyddai gan yr un etholaeth yr enw presennol. Bydd yr enwau hyn ar gyfer etholaethau'r Senedd, etholaethau San Steffan, sydd yn 32 ar hyn o bryd, yn wahanol. Felly byddent wedi newid, enwau hefyd. Wrth gwrs, mae'r etholaeth warchodedig yr un fath. Felly'r enw Ynys Môn. Felly o hyn ymlaen ni fydd gan etholaethau San Steffan a'r Senedd yr un enw. Maent yn wahanol ac felly bydd ganddynt enwau gwahanol. Bydd hyn yn dangos eu bod yn wahanol ac i ba senedd y maent yn perthyn iddi. Gwneir hyn yn yr Alban lle nad oes gan y ddwy set o etholaethau (seneddol) yr un enw. Ni chaniateir iddynt drwy ddeddf. Efallai y gellid bod â chyfraith o'r fath yng Nghymru yn awr. Os yw enw etholaeth yn cynnwys mwy nag un rhan, byddai eu trefnu/dilyniannu yr un fath ar gyfer pob etholaeth a byddai'n cael ei bennu gan faint o ddibyniaeth ar unrhyw un arall. Hynny yw, byddent yn dod ar ôl unrhyw enw arall lle maent yn atal neu'n cyfyngu ar y lleoliad/enw hwnnw. Ni fyddai'n dibynnu ar y math o le ydoedd, y math o ganolfan, na'r hyn yr arferai fod ac ati. Byddai'n cael ei benderfynu gan y rhan a chwaraeir yn enw'r etholaeth ac ar hynny'n unig, dim un arall.

Mae angen rhoi sylw i enw pob etholaeth. Rhoi hunaniaeth. I ddangos hunaniaeth. Bod yn unigryw adnabyddadwy. Yn gyffredinol, byddai'r hyn sy'n gwahaniaethu rhwng etholaeth a'r rhan fwyaf yn dod yn yr enw.

Efallai mai gogledd Cymru yw'r rhan fwyaf cymhleth o'r Wlad i ffurfio etholaethau. Soniwyd am hyn uchod a'r gwahaniaethau mewn dull cyffredinol a wnaed. Mae cymaint o bobl yn ei weld yn wahanol, neu efallai'n fwy cywir mae pobl yn mynd ati'n wahanol. Mae mynd ati drwy ystyried popeth yn ddelfrydol. Gobeithio y gellir ac y gwneir hynny. Bydd gan lawer ohonynt safbwyntiau gwahanol ynghylch ble y dylai ward benodol fynd. Pa etholaeth sy'n gweddu orau i'r ward. Hefyd pa fath o etholaethau ddylai fod. Efallai mai yma hefyd y mae'r gwahaniaeth mwyaf mewn iaith

yn cwrdd, a gwrthdaro hefyd. Ond ni ddylai fod felly. Gadewch i ni obeithio y gellir osgoi hynny i gyd. Mewn sawl ffordd, dyma lle y dylai'r ffin fod? Soniwyd am amryw o bethau uchod (nid wyf am eu hailadrodd yma) y mae angen eu hystyried yn ofalus. Byddai rhai yn dweud iaith hefyd. Yn aml, ym mhob un o'r achosion hyn, ni fydd y ffin yn gallu mynd i ble y dylai, lle y dylai, lle mae ei orau. Mae hyn oherwydd yr amrediad etholaethol. Er efallai nad ydym yn ei hoffi nac yn cytuno ag ef. Mae'n gêm niferoedd i raddau helaeth i fod o fewn yr ystod etholaethol.

Mae'n bosibl mai'r gwir anodd yw bod manteision ac anfanteision i bob un. Mae rhesymau da o blaid ac yn erbyn ym mhob un, ac mae pobl o blaid ac yn erbyn pob un. Sut i gael cynnig yn dderbyniol gan y rhan fwyaf ac nid yw'n tramgwyddo dim. Mae mwy o bosibiliadau ar gael drwy ymuno â rhanbarthau Gogledd-ddwyrain a gogledd-orllewin. Er ei fod yn diystyru'r rhanbarthau, eu gwahaniaethau ac i'w gwasanaethu orau.

Isod ceir enghreifftiau at ddibenion enghreifftiol. Mae eu mapiau ar gyfer cymariaethau.

A. Menai Llyn Egri - Llanystumdwy, Abererch, Pwllheli - South, North, Efail - newydd / Buon, Llanedrog, Abererch, Llanengan, Botwnnog, Aberdarn, Tudweiliog, Morfa Nefyn, Nefyn, Llanmaelhaearn, Clwynnwg, Penygroes, Llanwnda, Gwreslan, Talysarn, Llanddyffni, Criccieth, Dolbenmaen, Porthmadog - West, East, Tremadog, Harlech, Trawsfynydd, Llandudrog, Bala, Teigi, Diffwysr Maenofferen, Bowydd Rhw, Llanberis, Gierlan, Ogwen, Tregarth & Mynydd Llanddygai, Deiniolen, Cwm-y-Glo, Waunfawr, Bontnewydd, Caernarfon - Menai, Cadnant, Peblig, Seiont, Y Felinheli, Bethel, Llanrug, Penisarwau, Pentir, Bangor - Garth, Hiracl, Marchog, Deiniol, Menai, Glyder, Hendre, Dewi, Arllechwedd, Bryn

^{Onwy}
Conwy - Clwyd - Tremearchion, S'r Asaph - East, West, Bodelwyddan, Trefnawt, Dentigh - Upper / Hendlan, Central, Lower; Llanddynnog, Llanbedr Dyffryn Clwyd / Llangynhafal, Ruthin, Llanhaearn - Yng Nghinmeirch, Efenectyd Llanfair Dyffryn Clwyd / Gwyddelwen, Uwrchled, Uwrch Conwy, Teigi Betws-yn-Coed, Caerhun, Trefriw, Gower Crust Eglwysbach, Llanauafonid, Betws-yn-Rhos, Llanarmon, Caerwys, Cibician, Llanarmon-yn-Ial / Llandegla, Llanfynydd, Treuddyn, Conwy, Capelulb, Pant-yr-Arfon / Penmaenan, Pandy, Deganyw, Marl, Pensarn, Llandrillo, Dyffryn Ceirio, Corwen, Llangollen

Rhyl Colwyn Bae - Gogarth, Mostyn, Tudno, Craig-y-Don, Penrhyn, Llandrillo-yn-Rhos, Mochdre, Rhw, Glyn, Eirias, Colwyn, Llysfaen, Llanddulas, Pentre Mawr, Gele, Abergele, Pensarn, Towyn, Kimmel Bay, Rhyl - West, South-West, South, South-East, East.

Delyn - Prestatyn - North, East Central, South-West, Meliden;
 Rhuddlan, Dyserth, Trelawnyd & Gwaenysgor, Gronant, Ffynnonwg,
 Mostyn, Whitford, Greenfield, Brynford, Holywell - West, Central,
 East; Bagillt - West, East; Flint - Colehill, Castle, Trelawny,
 Oakenholt; Malkyn, Northop, Northop Hall, Mold - West, East, South,
 Broncoed; New Brighton, Aregoed, Gwerafffield, Leeswood,
 Gwernynydd, Treuddyn, Llanfynydd, Minera.

Alee Maerlor - Buckley - Mountain, Pentrobin; Buckley Bistre -
 East, West; Connah's Quay - Golestyn, Central, Wepre, South; Shotton -
 West, East, Higher; Queensferry, Sealand, Saltney - Mold Junction,
 Stonebridge; Broughton - North-East, South; Mancot, Higher
 Kinnerton, Penyffordd, Hawarden, Aston, Ewloe, Hope, Rossett, Llay,
 Caerquone, Marchwiel, Bronington, Overton, Holt.

Wrecsam - Brymbo, Coedpoeth, Eschscham, Brynyffynon,
 New Broughton, Gwengro, Bryn Cefn, Gwerseyllit - North, West, East-West;
 Marford & Horsely, Gresford East-West; Little Acton Acton Border Park,
 Rhosnesni, Maesydre, Garden Village, Stansby, Grosvenor, Offa, Erddig,
 Hermitage, Smithfield, Wynnstay, Cartrefle, Queensway, Whitegate,
 Llangollen Rural, Chirk - South, North; Cefn, Plas Madoc, Penycae &
 Ruabon South, Penycae, Ruabon, Pant, Johnston, Ponciau.

B. Menai Llŷn Eyri- Fel uchod, gweler tudalen 11

A Pandy, Pant-yr-Afon/ Penmaenon

Prestatyn Colwyn Bae - Prestatyn - East, Central, Meliden,
 South-West, North; Rhyl - South-East, East, South, West, South-West; Kinnel
 Bay, Towyn, Abergele Pensam, Pentre Mawr, Llanddulas, Llysfaen, Colwyn,
 Eirias, Glyn, Rhin, Mochdre, Llandrillo - yn Rhos, Betws - yn Rhos.

Conwy Rhuddlan - Gogarth, Mostyn, Tudno, Graig-y-Don
 Penrhyn, Pensarn, Marl, Deganwy, Conwy, Capelulo, Caerhun,
 Llanrannafraid, Eglwysbach, Trefriw, Gower, Cwst, Uch Conwy, Betws -
 y-Coed, Llandderfel, Bala, Llandrillo, Uchaleid, Llangernyw, Llanannan,
 Tretmawr, Bodelwyddan, Rhuddlan, S'A saph - East, West; Tremreirchion,

Dyserth, Trelawnyd & Gwaenysgor, Gronant, Ffynnongroyn,
Mostyn, Whitford, Greenfield, Molywell - West, Central, East; Brynford,
Caerwys

Glyndŵr — Llandrillo, Corwen, Dyffryn Ceiriog, Llangollen,
Llangollen Rural, Chirk - South, North; Cefn, Plas Madoc, Penycae &
Ruabon South, Penycae, Ruabon, Johnston, Park, Llanarmon-yn-Ial /
Llandeglan, Llanfair Dyffryn Clwyd / Gwyddelwern, Efenochtyd,
Bwlthin, Llanfair Dyffryn Clwyd / Llangynhafal, Gwernymynydd,
Gwernaffield, Cilcain, Llandyrnog, Llanrhaeadr - Yng - Nghinmeirch,
Denbigh - Upper / Henllan, Central, Lower; Halkyn, Leeswood, Treuddyn,
Llangynydd, Caergwrle, Hope, Higher Kinnerton, Penyffordd,
Northop, Northop Hall.

Flint Shotton — Flint - Coleshill, Castle, Oakenholt, Trelawny;
Connah's Quay - Golftyn, Central, Wepre, South; Shotton - West, East,
Higher; Aston, Mancot, Queensferry, Sealand, Saltray - Mold Junction,
Stonebridge; Broughton - North East, South; Hawarden, Ewloe, Bagillt -
East, West; Buckley - Mountain, Pentrobin; Buckley Bistre - East,
West; Argoed, New Brighton, Mold - East, Broncoed, South, West.

Wrexham — Minera, Brymbo, Coedpoeth, Eschusham, Brynffynnon,
New Brighton, Gwengn, Bryn Cefn, Gweryllit - North, West, East & South;
Llay, Rossett, Marford & Hoseley, Gresford East & West, Little Aston,
Bonnas Park, Rhosnesni, Maesydre, Garden Village, Stansty, Grosvenor,
Offa, Eddig, Hermitage, Smithfield, Wynnstay, Cartrefle, Queensway,
Whitegate, Holt, Marchiel, Bronington, Overton.

C Menai Llŷn Eyri - Fel uchod gweler tudalen 12 (B)

Prestatyn Bae Colwyn - Gweler B uchod tudalen 12

Conwy Llangollen - gweler B uchod tudalen 12 i Lansannan

Llanthfaerddr- Yng - Nghinmerson, E-fenechtyd, Llanfair Dyffryn C'lwyd /

(14)

Gwyneddellwern, Corwen, Llandrills, Dyffryn Ceiriog, Llangollen,
Llangollen Rural, Chirk - South, North; Cefn, Plas Mawr, Penyrcae &
Ruabon South, Penyrcae, Ruabon.

Glyndŵr - Llanarmon-y-bal / Llandegla, Llangynmydd,
Trentham, Leeswood, Gwernymynydd, Gwernaffield, Cilcain,
Llanbedr Dyffryn C'lwyd / Llangynhafal, Ruthin, Llandymog,
Denbigh - Lower, Central, Upper / Henllan, Trefnant, Tremecirchion,
Caernys, Sr Asaph - East, West; Bodellwyddan, Rhuddlan, Dyserth,
Trelawnydd & Gwernysgar, Gronant, Ffynnonogryn, Mostyn, Greenfield,
Whitford, Brynford, Malkyn, Northop, Northop Hall, Caergwrle,
Hope, Higher Kinnerton Penyrffordd, Holywell - East, Central, West.

Shotton Fflint- gweler uchod B tudalen 13

Wreccsam- gweler uchod B tudalen 13

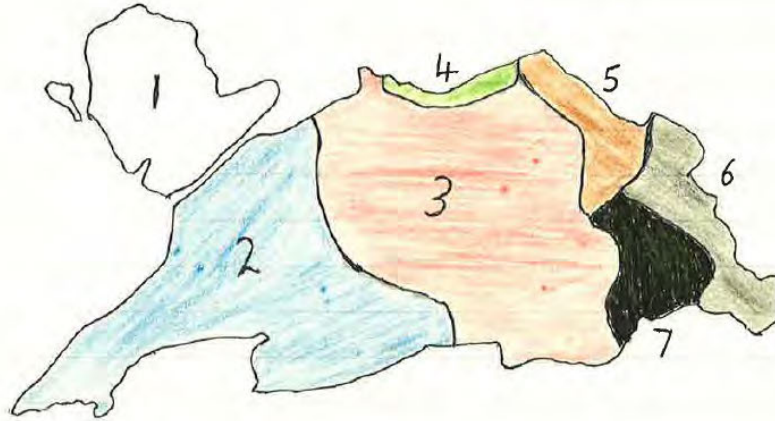
Nodiadau

- 1) Yn trin gogledd Cymru gyfan fel un.
- 2) O 1) Mae hyn yn caniatáu gwahanu'r arfordir (gwyliau) a mewndirol (ffermio).
Sy'n cwmpasu'r rhan fwyaf o Gymru gyfan.
- 3) Ffurir enwau o'r prif afonydd sy'n llifo drwyddynt. Delyn- y De yw'r ddwy
lythyren gyntaf i ffurfio enw afon 'Dee', a'r tri olaf o enw afon Alyn. Yn yr ardal
hon mae afon Dyfrdwy yn fawr ac felly'n dod gyntaf. Yn yr un modd, Alee- yr
Al yw'r ddwy lythyren gyntaf o afon Alyn, a'r ddau olaf o enw afon 'Dee'. Yn yr
ardal hon mae afon Alyn yn fawr ac felly'n dod gyntaf. Gellir hefyd ystyried ei
fod yn dod o Alyn a Glannau Dyfrdwy, y ddwy lythyren gyntaf o bob gair i
ffurfio un- A lee.
- 4) Roedd Maelor yn arfer bod yn rhan o Sir y Fflint. Mae ganddi hanes hirach
gyda Sir y Fflint na Wreccsam- roedden nhw mewn gwahanol siroedd.
- 5) Roedd Glyndŵr yn rhedeg y rhan fwyaf o'r darn o'r gogledd-ddwyrain, o'r
gogledd i'r de. Gyda B. a C. uchod, Glyndŵr yw'r rhan ddeheuol (B) mewn
un, tra mai dyma'r rhan ogleddol yn y llall (C). Felly mae Conwy yn y gorllewin
naill ai'n gysylltiedig â'r gogledd neu'r de yn y dwyrain (ardal Rhuddlan) (ardal
Llangollen).

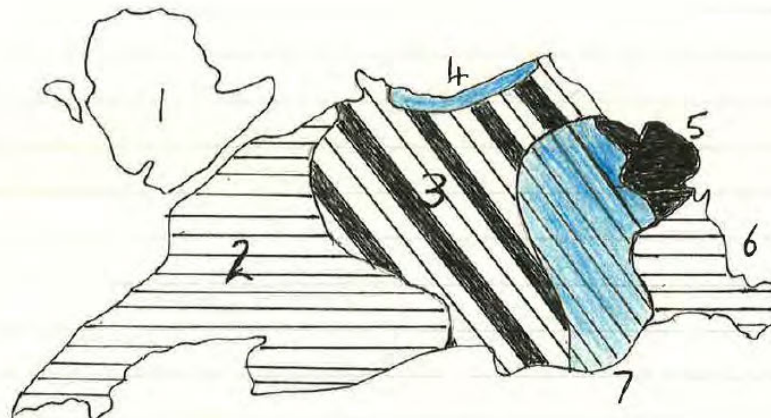
Mapiau o Ogledd Cymru

Nid yw'r Mapiau hyn i raddfa. Bras amcan yw'r ffiniau.

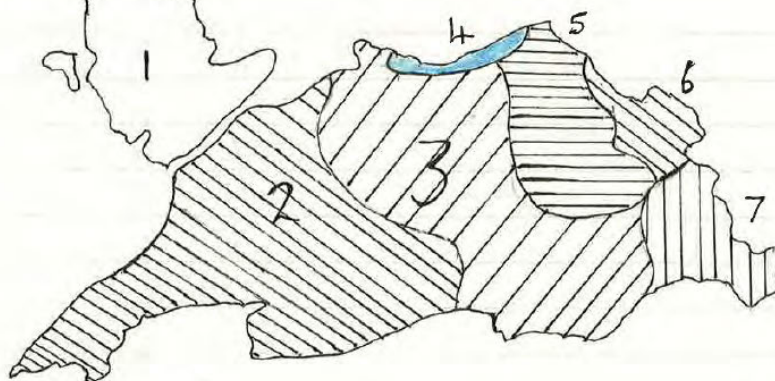
A

B

C

AM ALLWEDD I'R MAPIAU GWELER Tudalen 16

ALLWEDD I'R MAPIAU

A 1. ~~Penarth~~ Ynys Môn 2. Menai Llyn Eryri
3. Conwy Clwyd 4. Rhyl Colwyn Bae 5. Delyn
6. Alee Maerlor 7. Wrecsam.

B 1. Ynys Môn 2. Menai Llyn Eryri 3. Conwy Rhuddlan
4. Prestatyn Colwyn Bae 5. Flint Shotton 6. Wrecsam
7. Glyndŵr.

C 1. Ynys Môn 2. Menai Llyn Eryri 3. Conwy Llangollen
4. Prestatyn Colwyn Bae 5. Glyndŵr 6. Flint Shotton
7. Wrecsam.

Yn dangos

- 1) Amrywiad o ran maint etholaethau - Arfordir y gogledd. Gwyliau'r lleiaf- 4, 2 a 3 y mwyaf (ffermio).
- 2) Siâp etholaethau a'r hyn y maent yn ei gwmpasu.
- 3) Yn cyferbynnu Glyndŵr yn y rhan ddeheuol (B) ac yn y rhan ogleddol (C).
- 4) Y ddau bosiblwydd i gwmpasu bwrdeistref Wrecsam sy'n rhy fawr ar gyfer un etholaeth. Naill ai i gynnwys ardal Rhiwabon (fel y gwna A) neu ardal Maelor (fel y mae B a C yn ei wneud).

Sylwadau

Mae'r darluniau uchod yn mabwysiadu'r dull cyffredinol o wahanu ardal arfordirol (Gwyliau) ardal fewndirol (ffermio). Mae'n seiliedig ar y prif raniad meddiannaeth, a hefyd rhaniad gwledig trefol. Mae'n golygu nad oes rhanbarthau rhwng y gogledd a'r gogledd-ddwyrain na'r gogledd-orllewin. Hefyd bod etholaethau eraill yn tresmasu ar y rhan ddiwydiannol (gogledd-ddwyrain). Rhywbeth y ffordd uchod. Mae rhai yn meddwl bod rhyngweithio rhwng y ddau. Eu bod yn rhyng-gysylltiedig. Felly ni ddylent fod ar wahân. Y ffordd y mae llywodraeth leol yn ei wneud yw peidio â gwahanu'r ddau. I barhau â'r ddau. Gan fod bywyd bob dydd yn cynnwys llywodraeth leol. Gan fod aelodau seneddol yn ymwneud â materion llywodraeth leol, byddai'n ymddangos yn iawn ac yn fwyaf ystyriol dilyn llywodraeth leol. Mae'n well gan ASau i'w hetholaethau 'nhw' fod â chyn lleied o amrywiaeth o awdurdodau lleol â phosibl. Gan fod ffiniau llywodraeth leol i'w hystyried yn uchel eu parch, byddai'n dda eu dilyn. Felly i'r bobl ac i'r ASau, y dull

mwyaf addas a phriodol fyddai dilyn llywodraeth leol. Cyfuno'r gweithgareddau a'r lleoedd/leoliadau uchod na ddylid eu gwahanu. Integreiddio yw'r ffordd.

Mae'r etholaeth warchodedig yn aros fel y mae. Mae hynny yr un fath â'r llywodraeth leol. Dyma'r ynys. Mae llywodraethau ac etholaethau lleol yn dilyn hyn ac yn cael eu henwi ar ôl yr ynys- Ynys Môn. Mae dwy lywodraeth leol arall y gogledd-orllewin yn uwch na'r ystod etholaethol. Felly ni all pob un o'r ddwy ardal llywodraeth leol hyn ffurfio etholaeth. Ond gall y rhan fwyaf o bob un. Gellir gwneud hyn. Yn y gogledd-ddwyrain mae tair ardal llywodraeth leol. Mae gan y gogledd-ddwyrain y boblogaeth ar gyfer pedair etholaeth. Mae un o'r ardaloedd llywodraeth leol o fewn yr ystod etholaethol. Er na all ffurfio ei hetholaeth ei hun oherwydd gweddill y gogledd-ddwyrain a'r ystod etholaethol. Gall tref Wrecsam ffurfio ei hetholaeth ei hun. Nid yw hyn yn cynnwys ardal Wrecsam gyfan. Mae'r tair ardal llywodraeth leol yn cael eu 'rhannu' rhwng y pedair etholaeth. Gellir gwneud hyn mewn sawl ffordd. Mae'r bobl yn pryderu, a hynny'n briodol, am ba etholaeth y mae eu ward yn mynd iddi. Pa wardiau y maent yn gysylltiedig â nhw. Felly, gellir disgwyl y bydd symud wardiau yn cael ei awgrymu a bod newidiadau'n cael eu gwneud sawl gwaith. Mae'n bwysig iawn i'r bobl. Rhaid iddynt fyw gyda'r canlyniad. Felly bydd yr addasiadau'n digwydd ychydig o weithiau.

Mae gan ranbarth y de-orllewin ddewisiadau amgen sylweddol. Mewn rhai ffyrdd, p'un a ydych yn dilyn llywodraeth leol neu etholaethau sy'n bodoli eisoes. Er enghraifft, rhannodd yr etholaethau presennol Sir Benfro rhwng dwy etholaeth. Rhannu Sir Benfro yn ddwy ran, rhan y gogledd-orllewin a rhan y de-ddwyrain yn dilyn cilfach ddŵr Daugleddau. A yw rhywun yn cadw hyn a glynu wrtho i ddilyn yr etholaethau presennol ac yn eu gadael/ eu hategu i'r ystod etholaethol? Neu a yw rhywun yn dilyn y llywodraeth leol? Mae pobl yn byw mewn ardaloedd llywodraeth leol ac yn gweithredu o fewn ardaloedd llywodraeth leol. Mae'n rhaid i'w cynrychiolwyr, yr ASau, ymdrin â llywodraeth leol. Yn gyffredinol, mae'n ymddangos ei bod yn fwy manteisiol ac addas dilyn llywodraeth leol. Canfuwyd bod hyn yn wir hefyd uchod - ar gyfer y gogledd-orllewin a gogledd-ddwyrain. Hefyd, mae'n ymddangos bod y Comisiwn yn mynd gyda hyn, gan eu bod yn dilyn ardal llywodraeth leol - Sir Benfro. Bydd rhai pobl yn anghytuno â hyn. Efallai'n fwyaf nodedig yr ASau. Gadewch i ni edrych ar hyn. Gweld beth mae'n ei ddangos. Beth mae'n ei ddangos i ni.

Preselis / Presel(s) Aberporth - S^t I shmael's, Milford - Hubberston, Hakin, Central, West, North, East; Neyland - West, East; Burton, Llangwm, Johnston, The Havens, Camrose, Merlin's Bridge, Haverford - Priory, Portfield, Garth, Castle, Prendergast; Rudbaston, Martletting, Wiston, Letterston, Solva, St David's, Llanthian, Sledidan, Goodwick, Fishguard-North-West, North-East; Dinas Cross, Maenclochog, Newport, St Dogmael's, Cilgerran, Aberteifi - Teifi, Mwlidan, Rhyd-y-Fwrch; Pen-parc, Beulah, Aberporth, Penbryn, Llandysilio - go, New Quay, Llanarth.

Caerfyrddin Bae - Hundleton, Pembroke Dock - Pennar, Market, Central, Llanion; Pembroke - Monkton, St Mary's North, St Mary's South, St Michael; Lamphey, Carew, Manorbier, Penally, Tenby - South, North; Saundersfoot, East Williamston, Kilgetty/Begelly, Narberth Rural, Narberth, Lampeter Velafrey, Amarth, Laugharne Township, Whitland, Llanboidy, St Clears, Llansteffan, Caerfyrddin Town - South, West, North; Cynwyl Elfed, S^t I shmael, Llangynselym, Llangunnor, Aberquili, Llangeler, ~~Llandysilio~~, Llandyfriog, ~~Llandysilio~~.

Dinefwr Llandysul - Pontyberem, Llanur, Gorsias, Penygroer, Sarn, Ammanford, Pontamman, Belur, Glasamman, Garrant, Quarter Bach, Cwm-Twrch, ~~Llangadog~~, Llangadog, Llandeilo, Llandybie, Llanfihangel, Aberbythych, Llanddaron, Llanegwad, Manordeilo & Salem, Cilycum, Llandover, Cynwyl Gaeo, Llanbydder, Llanfihangel-ar-Arth, Llangeler, Cenarth, Llandyfriog, Capel Dewi, Troedynrour, Llanwenog, Lampeter, Llangybi Clydau, Llangelitho, Crymych.

Llanelli Gorseion - Pembrey, Kidwelly, Trimsaran, Burny Port, Hengoed, Glangymor, Llwynhendy, Bynea, Bigyn, Tyisha, Elli, Llidi, Dafen, Felinfoel, Glyn, Swiss Valley, Llangennech, Hendy, Tyneres, ~~PRhyrtheol~~, Gorseion, Kingstbridge, Upper Loughor, Lower Loughor.

NB (1) o Bowys- Cwm- Twrch [1557] -> Powys 70889 GWELER TUDALEN

(2) O Aberystwyth- Llangyfi (1186) -> Aberystwyth 74996 GWELER TUDALEN

B. Preselis/ Presel I (s) Aberteifi- Fel uchod tudalen 18 i Landudoch, yna Crymych, Clydau, Cilgerran, Aberteifi- Teifi, Mwlidan, Rhyd- y- Fwrch; Pen- Parc, Cenarth, Llangeler, Llandyfriog.

Bae Caerfyrddin - GWELER TUDALEN 18 uchod

Dinefwr Llandysul- Fel uchod tudalen 18 i Lanfihangel; Tref Llandysul, Capel Dewi, Troedyrour, Beulah, Aberporth, Penbryn, Llandysiliogogo, Cei Newydd, Llanarth, Llanwenog, Llanbedr Pont Steffan, Llangyfi.

Llanelli Lliw- GWELER TUDALEN 18 uchod.

NB Yr un addasiadau i Bowys ac Aberystwyth fel uchod tudalen 18.

C// Penfro - Sr David's, Llanabrian, Sleddu, Solva, Llettenston, Camrose, Ruddarston, Marthetwy, Haverford - Prendergast, Gwrth, Castle, Portfield, Priory; Merlin's Bridge, Johnston, The Havens, Sr Ishmaels, Milford - Hubberton, Hakin, West, Central, North, East, Neyland - West, East, Burton, Llangwm, Carew, Lamphey, Pembroke - Sr Michael's, Sr Mary's South, Sr Mary's North, Monkton; Pembroke Dock - Penwar, Market, Central, Llanion; Hurdleton, Menorbier, Penally, Tenby South, North; Saundersfoot, East Williamston,

Caerfyrddin Preseli - Kilgetty/Begelly, Amroth, Lampeter Velfrey, Laugharne Township, Llansteffan, Sr Ishmael, Pontyberem, Llangymdeir, Narbeth, Narbeth Rural, Maenclochog Wiston Whitland, Llanboidy, Sr Clew, Llanon, Trelech, Llangunnor, Llanddarog, Aberquelli, Caerfyrddin Town - South, West, North; Cynwyl Elfed, Dinas Cross, Goodwick, Fishguard - North - West, North - East; Newport, Sr Dogmaels, Crymych, Cilgerran, Clydau, Llangeler, ~~Llan~~ Cernarth.

Dinefwr Llandysul - Corsias, Penygroes, Saron, Ammanford, Pontamman, Betws, Glasamman, Gornant, Quarter Bach, Cwm - Twrch, Llangadog, Manordeilo r Salem, Llandeilo, Llandybie, see over →

(20)

Llanfihangel Aberbythych, Llanegwad, Llanfihangel - ar - Arth, Llanfbydder, Cynwyl Gaeo, Cilycwm, Llandover, Aberteifi - Mwtlan, Rhyd - y - Furch, Teifi; Pen-parc Beulah, Aberporth, Penbryn, Troedyrour, Llandyfring, Llandysul Town, Capel Dewi, New Quay, Llandysili - gogo, Llanarth, Llanwenog, Lampeter, Llangybi, Llangeitho, Tregaron, ~~Llanartha~~, Llanartha Wells/Maescar/Llywel. (Last two, one or the other)

Llanelli Llwchwr- Fel uchod GWELER TUDALEN 18.

NB

O Aberystwyth- Tregarm, Llangeitho, Llangyfi (3305)

O Bowys- Cwm Twrch, Llanwrtyd (3007) Maescar/ Lywel (2962)

Gyda'r uchod trosglwyddo Caersws (1831) o Aberystwyth i Bowys.

Felly o Bowys sy'n cymryd y rhan fwyaf o Gaersws , mae'n rhoi 71270 i Bowys.

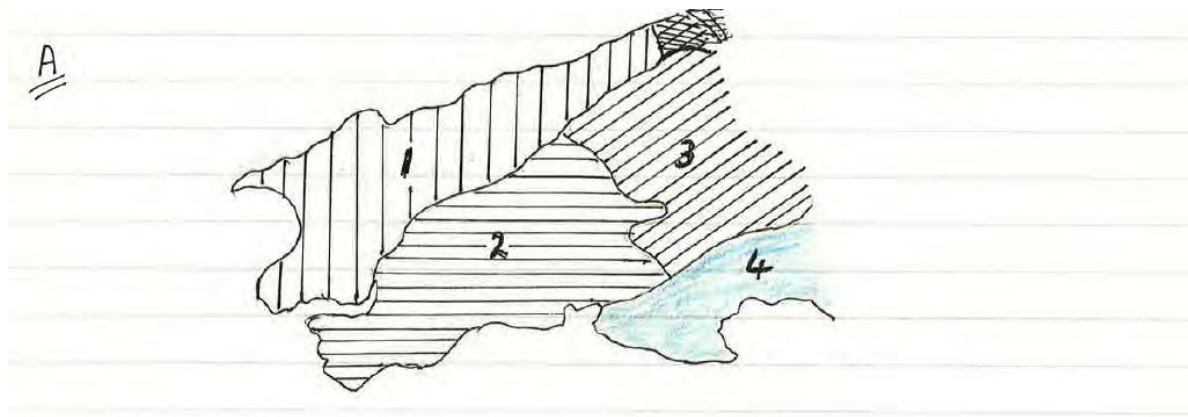
Felly o Aberystwyth tynnu'r pedwar i ffwrdd (mae'r tynnu'n yn rhoi 71046 i Aberystwyth.

Nodiadau

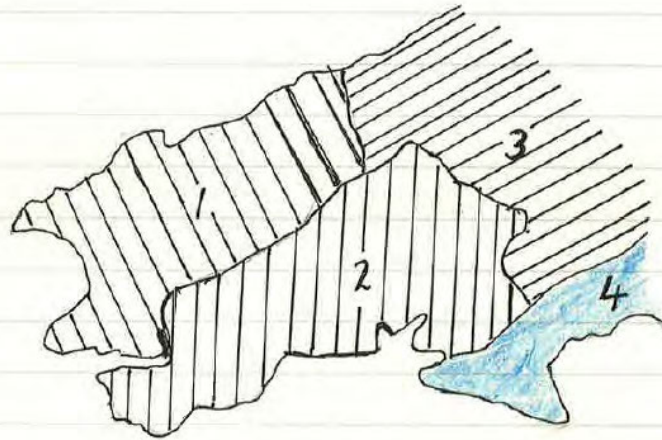
- 1) Nid oes unrhyw wardiau wedi'u rhannu - mae hyn yn cynnwys Martletwy.
- 2) Mae'r enwau'n ceisio cwmpasu a chynnwys ym mhob rhan o'r etholaeth ynddynt.
- 3) Gellid galw Bae Caerfyrddin yn Caerfyrddin Penfro.

MAP O DDE ORLLEWIN CYMRU

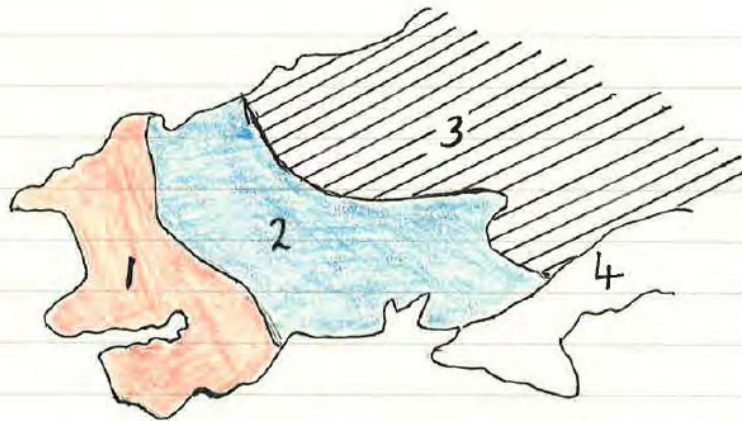
Nid yw brasluniau'r Mapiau i raddfa. Bras amcan yw'r ffiniau.

B

C

AM ALLWEDD I FAPIAU GWELER TUDALEN 22

ALLWEDD I FAPIAU O DDE ORLLEWIN CYMRU

A 1. Preselis/Preseli(s) ~~Aber~~~~Port~~~~h~~ 2. Caerfyrddin Bae
3. Dinefwr Llandysul 4. Llanelli Gorselnon

B 1. Preselis/Preseli(s) Aberteifi 2. Caerfyrddin Bae
3. Dinefwr Llandysul 4. Llanelli Lliw

C 1. Penfro 2. Caerfyrddin Preseli
3. Dinefwr Llandysul 4. Llanelli Llŵchwr

Yn Dangos

- 1) A a B yn dilyn yr arfordiroedd 1. A yw Arfordir y Gogledd 2. A yw Arfordir y De
- 2) Yn B 3. Yn mynd i Arfordir y Gogledd. Ddim yn A.
- 3) Yn C mae 1 a 2 yr un yn cymryd y ddau arfordir - gogledd a de. Tra bod 3 yn cymryd un arfordir gogleddol yn unig.
- 4) Mae 4 yr un peth ym mhob un o'r tri. Mae gan bob un o'r tri enw ychydig yn wahanol.
- 5) Mae C yn dilyn llywodraeth leol Penfro gymaint ag y gall.

Sylwadau

Mae gan bob un eu pwyntiau da a'u pwyntiau gwael. Mae Sir Benfro yn rhy fawr ar gyfer etholaeth. Felly mae'n rhaid i rhai fynd i etholaethau eraill. Wrth ddilyn llywodraeth leol felly i gael cymaint â phosibl i mewn i'r etholaeth. Gall y gweddill fynd naill ai i gyd i un etholaeth arall, neu'n ddwy etholaeth wahanol. Yn C uchod maent i gyd yn mynd i un etholaeth. Gall Sir Gaerfyrddin gymryd dwy etholaeth. Ar gyfer y trydydd un mae'n rhaid iddo rannu. I gael etholaethau addas efallai ei bod yn dda i ddwy neu dair etholaeth rannu y tu allan i Sir Gaerfyrddin. Ar gyfer Tref Caerfyrddin mae'r Llangynnwr ac Abergwili gerllaw yn mynd gyda Chaerfyrddin. Roedd y ddau hyn hefyd yn ffurfio eu wardiau eu hunain. Felly, y ddwy ward hyn i fynd gyda thair ward Tref Caerfyrddin. Nid yw etholaeth bresennol Caerfyrddin yn cynnwys Abergwili. Nid yw'r cynigion cychwynnol yn cynnwys Llangynnwr. Dylai etholaeth Caerfyrddin yn y dyfodol gynnwys Abergwili a Llangynnwr. Mae rhanbarthau Cymru yn wahanol a dylid eu parchu lle bo hynny'n bosibl. Mae ganddynt etholwyr gwahanol ac felly byddai ganddynt nifer wahanol o etholaethau. Ar gyfer y rhanbarthau, y dadansoddiad bras fyddai: -

Gogledd-ddwyrain- 3; Gogledd-orllewin-4; Canolbarth Cymru – 2; De-orllewin- 4; Canol y de- 7; De-ddwyrain- 12.

Gan fod mapiau'n cael eu defnyddio yna defnyddir rhifau daearyddol etholaethau gan ddechrau yn y Gogledd-orllewin gydag etholaeth warchodedig Ynys Môn. Felly bydd y dull rhifo yn cysylltu etholaethau cyfagos â niferoedd sy'n agos at ei gilydd. Mae hyn o gymorth ac yn ddefnyddiol. Gydag etholaethau byddaf yn cysylltu grwpiau gyda'i gilydd (ar un ochr neu ddalen o bapur os oes modd). Yna gellir rhoi'r etholaethau hyn gyda chyflwyniadau eraill ar gyfer yr un ardal. Dyna'r cyfan y gallaf wneud sylwadau arnynt. Gyda rhyngweithiadau o'r fath, bydd y set fwyaf addas a phriodol o 31 o etholaethau yn gallu cael eu gwneud a chyd-fynd â'r etholaeth warchodedig. Yn amlwg, mae'n gwneud synnwyr rhoi popeth ar gyfer lleoliad gyda'i gilydd fel y gall pawb ei weld. Gwneud sylwadau a chynnig awgrymiadau newydd, ac ati. Gyda'n gilydd dylem allu cael y set orau o 32 o etholaethau posibl.

Nid yw'r holl fapiau wedi'u braslunio i raddfa.

Gogledd-orllewin Cymru (3 etholaeth)

1. Ynys Môn 52 415

Composition

Caerqybi, Ynys Gybi, Lligon, Talybolion,
Twrchelyn, Lligwy, Seiriol, Aethwy,
Bro Rhosyn, Bro Abergfraw,
Canolbarth Môn.

Protected Constituency.

Esboniad

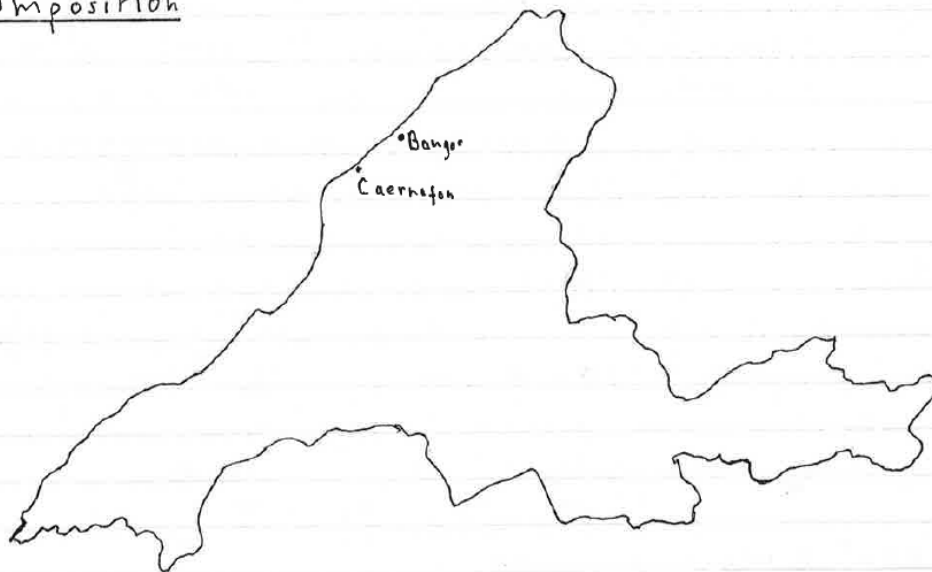
Fel etholaeth warchodedig yna mae'n etholaeth. Mae'n ardal llywodraeth leol.

Dynodiad

Enw'r etholaeth yw enw'r ardal sydd yn ei thro yn enw'r ynys- Ynys Môn.

2. Egre 71241

Composition

Arllchwedd 1091, Bangor - Garth 556, Hiraad 1066, Marchog 1579, Deiniol 920, Menai 548, Glyder 1257, Hendre 940, Dewi 1301; Pentir 2159, Penissarwain 1365, Llanrug 1396, Bethel 1025, Y Ffeinheli 1803, Caernarfon - Menai 1724 Cadnant 1514 Peblig 1603 Seiont 2233; Bontnewydd 865, Warrington 1298, Cwm-y-Glo 753, Deiniolen 1463, Tregarth & Myrdd 1628, Ogwen 1697, Gerlan 1696, Llanberis 1613, Bowydd & Rhin 1235, Diffwys & Maenofferen 779, Teigi 1355, Bala 1413, Llandderyfel 1135, Traungynydd 1088, Harlech 1516, Porthmadog - West 1329, East 1178, Tremadog 933, Dolbenmaen 900, Crickiath 1280, Llanllyfni 915, Talysarn 1399, Groeslon 1374, Llanwnda 1507, Penygroes 1369, Chynnoy 736, Llanaelhaearn 1187, Nefyn 1003, Morfa Nefyn 945, Tudweiliog 668, Aberdaron 698, Botwinnoy 734, Llanengan 847, Abersoch 519, Llanbedrog 709, Efail-nwydd/Buan 1026, Pwllheli - South 1310, North 1528; Abererch 986, Llanystumdwy 1547.

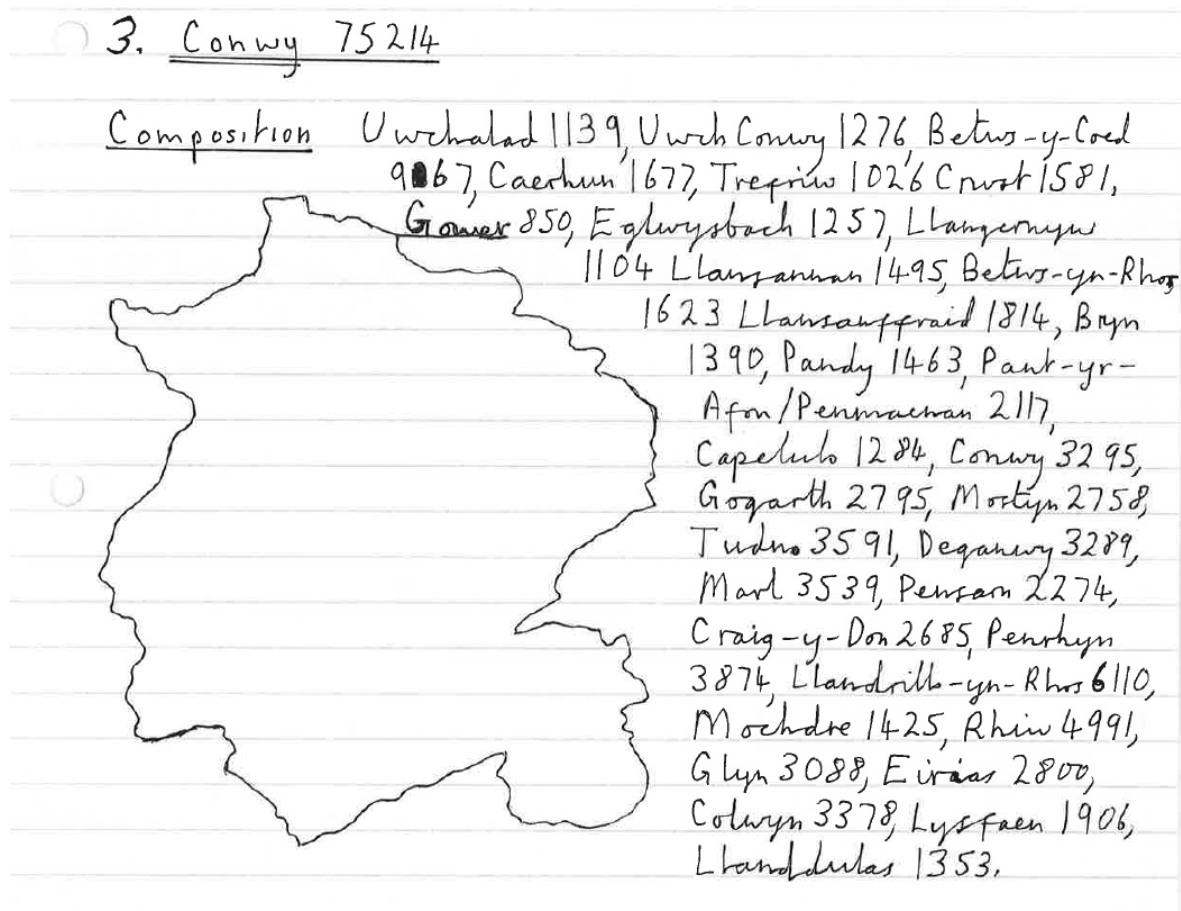
Esboniad

Dilyn llywodraeth leol cyn belled ag y bo modd, gan ganiatáu ar gyfer etholaethau eraill a'r ystod etholaethol. Mae'n cwmpasu'r rhan fwyaf o ardal Gwynedd, ac eithrio de Meirionnydd. Mae hyn yn aml yn gysylltiedig â'r canolbarth a'r canolbarth yn rhanbarth y Senedd yng nghanolbarth Cymru. Mae rhan Dyffryn Dyfi yn ffurfio un yn gryf. Sydd yn fwyaf naturiol yng nghanolbarth Cymru.

Dynodiad

Yr enw yw enw y mynydd uchaf yng Nghymru, y mae'r Parc Cenedlaethol yma wedi'i enwi ar ei ôl. Mae'n cwmpasu'r rhan fwyaf o'r ardal ac mae'n adnabyddus. Dyma'r

nodwedd ffisegol amlycaf. Mae'n eithaf canolog i'r ardal. Er nad yw'n cynnwys Gwynedd gyfan, enw posibl arall yw Gwynedd.

Esboniad

Mae'r etholaeth hon yn cynnwys y mwyafrif helaeth o ardal Conwy. Dim ond ychydig bach yn y gogledd-ddwyrain ar hyd yr arfordir nad yw wedi'i gynnwys oherwydd yr ystod etholaethol sy'n cyfyngu arno. Mae hyn yn gymaint o'r ardal y gallwch ei gael yn yr etholaeth gyda'r wardiau presennol a heb rhannu wardiau.

Mae'n integreiddio'r arfordir a'r mewndir gyda'i gilydd fel un.

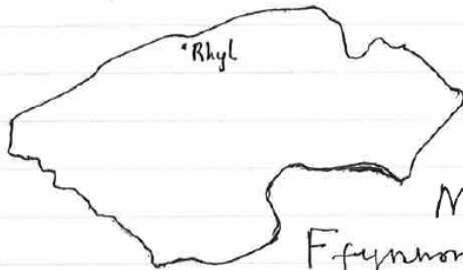
Dynodiad

Gan gynnwys ardal Conwy, ac eithrio rhan fach iawn, fe'i henwir ar ôl yr ardal-Conwy.

GOGLEDD DDWYRAIN CYMRU (4 Etholaeth)

4. Rhyl Prestatyn 76419

Composition Pentre Mawr 2861 Abergole Penrham 1959 Gele 3997

Towyn 1845 Kinnel Bay 4607 Rhyl -

West 3283 South-West 3732 South 2874

South-East 6253 East 3693; Prestatyn -

North 4729 South-West 2861

Meliden 1529 Central 2829 East 3162;

Ffynnonogryn 1474 Gormant 1257 Trebanog &

Gwarysor 1496 Dyserth 1882 Rhuddlan 2913 Bodelwyddan 1612

Trefnant 1503 Sr Asaph - West 1290 East 1472; Tremurchim 1344

Whitford 1911 Mostyn 1458 Greenfield 1983 Holywell - Central 1465

East 1383 West 1762.

Esboniad

Mae'r Rhyl a Phrestatyn yn drefi mawr gyda'i gilydd sy'n ffurfio canolfan ar gyfer yr ardal gyfagos. Mae'n ffurfio etholaeth gryno gyda'i gilydd yn dda ar gyfer gwasanaethu ei phobl.

Dynodiad

Enwir yr etholaeth ar ôl y ddwy brif dref sydd yng nghanol yr ardal. Mae'r trefi'n adnabyddus iawn.

5. Dyfrdwy 76007

Composition Bagillt - West 1625 East 1413; Flint - Coleshill 2938
Castle 1426 Trelawny 2710 Oakenholt 2538; Connah's Quay - Golftyn
3688 Central 2213 Wepre 1647 South 4494; Shotton - West 1464
East 1219 Higher 1669; Sealand 2026 Saltrey - Mold Junction 1100
Stonebridge 2672; Queensferry 1248 Broughton - North-East 1723
South 3325; Mancot 2516 Hawarden 1623 Ashton 2508 Ewloe 4327

Buckley - Pentirbin 4181 Mountain 2555; Buckley
Bistre - West 3182 East 2653; New Brighton 2414
Northrop 2596 Northrop Hall 1398 Penyffordd 3543
Higher Kinnerton 1373

Esboniad

Mae'r ardal hon yn ardal drefol, wedi'i hadeiladu'n helaeth. Mae'r rhan fwyaf o'i ddatblygiad wedi bod yn ddiwydiannol - cryn dipyn yn ystod y chwyldro diwydiannol. Mae llawer o ryngweithio'n digwydd yn yr ardal hon. Mae ei anghenion yn cael eu rhannu gan y rhan fwyaf yno.

Dynodiad

Efallai mai'r afon yw'r brif nodwedd amlycaf. Yn sicr, dyma'r rheswm pam mae pobl yno. Y prif ffactor yn ei ddatblygiad diwydiannol a'r dirwedd drefol yno yn awr. Enwir yr etholaeth ar ôl prif afon yr ardal-Dyfrdwy. Posiblwydd arall yw enwi'r etholaeth yn Delyn.

6. Wrecsam ~~76498~~ 74378

Composition ~~Minera 1870?~~

Brymbo 3021 Coedpoeth 3482

Eschresham 2013 Brynffynnon

2477 New Broughton 2842

Gwerfrio 1217 Bryn Cefn 1543

Gwerseyllt — North 1995 West 2263

East & South 3601; Llay 3513 Rossett 2643

Marford & Hoseley 1824 Gresford East & West 2337 Little Acton 1843

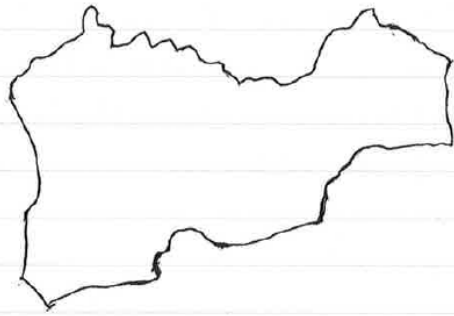
Acton 2177 Berrys Park 1968 Rhosnesni 2827 Maesydre 1420

Garden Village 1656 Stansty 1641 Gwawenor 1698 Offa 1428 Erding

1444 Hermitage 1544 Smithfield 1376 Wynnstay 1159 Cartrefle

1545 Queensway 1377 Ponciau 3521 Whitegate 1594 Holt 2479

Marchwiel 1830 Bronington 2620 Overton 2710.

Esboniad

Wrecsam yw prif dref y rhanbarth. Mae'r fwrdeistref yn rhy fawr i un etholaeth. Gellir cynnwys ardal y dref i gyd mewn un etholaeth. Cymaint o'r fwrdeistref y gellir ei gosod mewn etholaeth â phosibl.

Dynodiad

Enwir yr etholaeth ar ôl y dref a'r fwrdeistref.

7. Glyndŵr 76246

Composition

Llandrillo 931 Corwen 1799
Llangollen 3302 Efenectyd 1321
Llanfair Dyffryn Clwyd / Gwyddelwen
1830 Llanarmon-yn-Ial / Llandegla 2033
Minera 1870 Llangynydd 1483 Caergwale
~~[Llanfyllter 1225]~~ Hope 2042
Lleucuod 1627 Argoed 2167 Mold -
East 1556 West 1956 South 2201
Broncoed 2134; Gwernymynydd
1399 Treuddyn 1346 Gwernaffield
1648 Halkeyn 1427 Cilcain 1519
Llanbedr Dyffryn Clwyd / Llangynhaf
1170 Ruthin 4260 Llanrhaeadr-Yng-
Nghinmeirch 1496 Llandyrnog 1765 Brynford
1789 Caernys 2050 Denbigh-Lower 3483 Central 1462 Upper/Henllan 2265
Johnstown 2461 Ruabon 2078 Penycae 1525 Penycae & Ruabon South 2026
Plas Madoc 1169 Cefn 3768 Llangollen Rural 1631 Chirk - North 1846 South 1503;
Dyffryn Ceiriog 1685

Esboniad

Nid yw'r ardal yn yr etholaeth hon mor gyfartal ag etholaethau eraill y rhanbarth. Dyna nhw'n perthyn gyda'i gilydd yn eu hetholaeth eu hunain. Mae'n ardal gydlynol ac mae'n creu etholaeth dda.

Dynodiad

Arferai'r ardal hon fod yn ardal Glyndŵr. Roedd Glyndŵr yn Dywysog yr ardal. Gan mai Glyndŵr oedd enw'r ardal sy'n ffurfio'r etholaeth byddai'n enw addas a phriodol i'r etholaeth.

DS. Gallai Johnstown fod yn Wrecsam (Y Mwynglawdd yn Glyndŵr). Er bod Johnstown ym Mwrdeistref Wrecsam, a yw'n mynd gyda Rhiwabon yn fwy na Phonciau? Beth am Pant?

Canolbarth Cymru (2 Etholaeth)

8. Powys ~~74464~~ 74464

Composition

Llanhaeddr-y-n-Mochant/Llansilis 1815 Llangyllin
1217 Llanisantffraid 1563 Llandysillo 1441
Llandrinio 1763 Meigod 1069 Llangfihangel 895
Llangfair Caereinion 1301 Gulisfield 1827
Welshpool - Llanerhaiddol 1602 Castle 962
Gungrog 1995 Trewern 1066 Forden 1215 Berriew
1102 Rhiwcyon 1724 Newtown Llanllwchian -
West 1447 North 1796; Newtown - East 1401
Central 2122 South 1215; Dolforwyn 1652
Montgomery 1107 Churchstroke 1292 Kerry 1607
Bequalidy 1135 Nantmel 1243 Knighton 2296
Presteigne 2174 Llangwells 1071 Llanbadarn Fawr
925 Old Radnor 1375 Llanellwedd 987 Glasbury
1901 Hay 1355 Gwernysted 1178 Talgarth 1305
Felin-Fach 1102 Brecon - St John 2355 St Mary 2194 St David Nithin;
Yscir 888 Maescar/Llywel 1405 Ystradgynlas 1935 Aber-Craf 1143
Tawe - Uchaf 1763 Talybont-on-Usk 1537 Llangres 901 Bwlch 800
Crickhowell 2410 Llangatrick 762 Llangynidir 865

Esboniad

Powys yw'r ardal llywodraeth leol. Mae'n rhy fawr i ffurfio etholaeth. Mae cysylltiad da iawn rhwng y rhan ddwyreiniol a'r Trallwng yn y gogledd drwy'r holl brif drefi ac i Aberhonddu. Er nad yw'r rhan orllewinol, yn enwedig yn y gogledd. Mae'r holl Ddyffryn Dyfi a'r ardal honno sy'n gysylltiedig â Machynlleth yn teimlo'n angof iawn ac yn cael eu gadael allan. Maent mewn gwirioneddol yn rhan o Arfordir y Gorllewin ac yn nes at Aberystwyth y maent yn mynd iddynt. Felly, gan na ellir cynnwys Powys gyfan yn yr etholaeth oherwydd yr ystod etholaethol, y rhan orllewinol hon a fyddai'n rhyddhau rhan o etholaeth ym Mhowys ac felly'r rhan i'w heithrio. Mae cysylltiad da rhwng y rhan orllewinol o'r rhan uchaf i'r isaf.

Dynodiad

Enwir yr etholaeth ar ôl Sir Powys ac mae'n cynnwys y rhan fwyaf ohoni. Dyma'r sir/ ardal fwyaf yng nghanolbarth Cymru.

9. Aberystwyth ~~70115~~ 70115

Composition ~~Penparcau 2084 Rheiddol 1776~~

Aberystwyth - Penparcau 2084 Rheiddol 1776

Central 1358 North 1478 Bronglais 936;

Llanbadarn Fawr - Sulien 973 Padarn 767;

Faenr 1985 Tirymynach 1403 Trefeurig 1382

Borth 1677 Ceulanamaesmaur 1551

Machynlieth 1701 Glantwymyn 1701

Llanbrynmair 798 Banwy 847 Llanwddyn 846

Aberdovey 907 Tywyn 2476 Llangelynin 1625 Bryn-crug / Llanfihangel

772 Corris / Mawddwy 1023 Dolgellau - North 953 South 1072 Abernau

1581 Dyffryn Ardudwy 1169 Llandbedr 768 Borthdir & Llangachreth /

Ganllwyd / Llanelltyd 1132 Llanuwchllyn 686 Melindwr 1578 Blaen Hafren

1876 Llanidloes 2149 Llandinam 1155 Caernws 1831 Rhayader 1589

Llandrindod - North 1517 South 1726 East / West 949; Llanypre 978

Disserth & Trecoed 1055 Llanafanfawr 1141 Builth 1849 Bronllys 1060

Llangarfin 1193 Ystwyth 1673 Llanrhydydd 1255 Lledrod 1812 ~~1812~~

Llanantffraed 1935 Aberaeron 1088 Cilian Aeron 1613 Llanfihangel
Ystrad 1666

Esboniad

Aberystwyth yw un o brif drefi a chanolfannau Cymru. Mae'n 'brifddinas answyddogol' y canolbarth. (Ar un adeg yn un o'r dewisiadau i fod yn brifddinas Cymru). Mae'n gartref i Lyfrgell Genedlaethol Cymru. Mae llawer o bob cwr o'r ardal yn mynd i Aberystwyth. Mae ond yn ymddangos yn iawn y dylai fod â'i hetholaeth ei hun. Mae'n galluogi canolbarth Cymru i fod â dwy etholaeth, y mae'n eu haeddu. Mae Aberystwyth yn 'ganolbwynt'.

Dynodiad

Enwir yr etholaeth ar ôl ei phrif dref, y mae'r cyfan yn canolbwyntio arni.

Ar hyn o bryd mae gan y canolbarth dri AS yn y canolbarth. Gyda dau AS mae hynny'n dal i fod yn golled fawr. Yn wir, mae hynny'n 1/3 / 33%. Mae'r gostyngiad yng Nghymru tua 1/4 / 25%. Felly colli mwy na'r etholaethau cyfartalog cenedlaethol iddo'i hun. Nid yw bod â dwy ran o etholaethau eraill (un i'r gogledd, un i'r de) yn dda. Nid yw'n iawn nac yn deg. Llais bach sydd gan Gymru beth bynnag, heb ei gwneud hyd yn oed yn llai. Dau AS sy'n gallu rhoi gwybodaeth 'calon ac enaid' i Gymru yw'r hyn sydd ei angen ac maen nhw'n eu haeddu. Mae'n deg, yn gyfiawn ac yn iawn.

DE ORLLEWIN CYMRU (4 Etholaeth)

10. Teifi ~~71011~~ 71011

Composition

Goodwick 1509 Fishguard-North-West 1208 North-East 1495;
Dinas Cross 1313 Maenchrchrg 2462 Wiston 1581 Newport 8785' Dogmael's
1775 Cymyech 2099 Clydau 1189 Llanboidy 1705 Cilgerran 1594 Aberteifi-
Teifi 824 Rhyd-y-Fwrch 895 Mwtlan 1522 Pen-parc 1933 Aberporth
1839 Beulah 1413 Cernarth 1669 Llangeler 2772 Llandysul 1466
Troedyrnau 1110 Penbryn 1762 New Quay 810 Llandysilio-gogo 1653
Capel Dewi 1068 Llanfihangel-ar-Arth 2196 Llanarth 1222 Llanwenog
1419 Llanbydder 2027 Llanegwad 2040 Llanfihangel Aberbythych
1503 Llandybïe 3277 Llandeilo 2367 Manordeilo rSalem 1816 Llangedog 1629
Llandoverey 1963 Cilycwm 1175 Cynwl Gaeo 1351 Tregaron 951
Llangethro 1168 Llanqybie 1186 Lampeter 1660 Llanwrtyd Wells 1450
Llandysul Town 1067

Esboniad

Yn y gorffennol roedd afonydd yn rhwstr, ac felly'n cael eu defnyddio fel ffiniau. Ond gydag amser daeth hyn i ben. Daeth pobl ar y naill ochr a'r llall i'r afon at ei gilydd. Mae'r dyffryn i gyd yn dod yn un, ac nid yn rhanedig. Roedd yr afon Teifi yn rhwstr ar un adeg ac felly'n llinell rannu rhwng Ceredigion a Caerfyrddin, ac ymhellach rhwng Ceredigion a Penfro. Bellach mae'r dyddiau hyn wedi mynd. Mae pobl yn dod at ei gilydd o ddwy ochr yr afon/ dyffryn. Felly mae pob un o'r tair sir yn yr ardal hon yn dod at ei gilydd. Cyfeirir at yr ardal hon yn aml fel Teifiside. Mae ganddi gysylltedd da. Ac mae wedi'i chysylltu gan ffordd dda. Yn mynd o Dregaron i Lanbedr Pont Steffan i Lanybydder i Lanfihangel-ar-arth, Llandeilo, Llanwenog, Llandysul, Castell Newydd Emlyn i Aberteifi. Pob un yn ffurfio un. I fod ag etholaeth i gynnwys y rhain i gyd. I ddilyn bywyd fel y mae yno ar hyn o bryd. Bod ag etholaeth Teifi sy'n cynnwys yr holl ddyffryn - y ddwy ochr i'r afon. Y cyfan o Teifi a 'Teifiside'- Etholaeth Teifi. Mae'r etholaeth uchod i gyd yn 'Teifiside' ac eithrio efallai'r ardal ddotiog.

Dynodiad

Enwir yr etholaeth ar ôl yr afon sy'n rhedeg drwy'r ardal/etholaeth. Mae Teifi - side yn cwrpasu'r rhan fwyaf o'r ardal/etholaeth. Yr unig ran na fyddai efallai'n ystyried ei hun yn Teifi-side yw'r ardal ddotiog ar y map. Mae hyn tua hanner dwsin o wardiau, sy'n cynnwys Abergwaun ac Wdig. O bosibl, i gydnabod hyn, gellid ychwanegu preseli ond nid yw Abergwaun, Wdig, ac ati yn rhan o Breseli. Efallai mai dewis arall o enw fyddai Teifi-Preseli. Ond mae hyn yn cymryd i ffwrdd o Teifi, a dim ond rhan fach sydd ddim yn yr ardal ddotiog.

11. Penfro(s) 70526

Composition St David's 1521 Llanrhian 1232
Scheddau 1158 Solva 1274 Letterston 1873
Camrose 2190 Rudbaxton 945 Martletwy 1603
Haverford - Prendergast 1628 Garth 1660 Castle 1674
Portfield 1765 Priory 1907 Merlin's Bridge 1619
Johnston 2044 The Havens 1196 St Ishmael's 1125;
Milford - Hubberston 2004 Hakin 1774 West 1523
Central 1578 North 2047 East 1571; Neyland - West 1509 East 1793;
Burton 1503 Llangwm 1814 Carew 1179 Lamphey 1429 Pembroke - St Michael
2082 St Mary South 1063 St Mary North 1675 Monkton 1022; Pembroke Dock -
Penmar 2442 Market 1357 Central 1091 Llanism 1915 Hundleton 1416
Menorbier 1655 Penally 1398 Tenby South 1664 North 1658 Saundersfoot 1904
East Williamston 1965

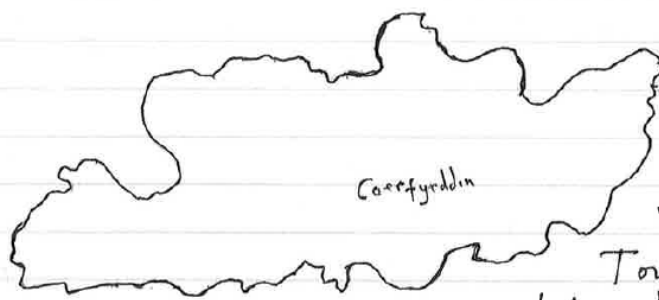
Esboniad

Mae Sir Benfro yn rhy fawr i fod i gyd mewn un etholaeth. Wrth hysbysu etholaethau rhaid cofio tri pheth bob amser sef nifer yr etholaethau, ystod yr etholaethau, etholaethau eraill. Felly mae ystyried y ffactorau hyn yn ffurfio'r etholaeth hon - fel gyda phob etholaeth.

Dynodiad

Mae'r etholaeth yn cynnwys y rhan fwyaf o'r sir. Felly, nid oes angen iddo gael ei gymhwyso, nid oes angen is-ran iddo. Bydd enw'r sir yn ddigonol. Felly (yn syml) Penfro(au).

12. Caerfyrddin 70980

Composition Kilgetty/Begelly

1830 Narberth 1704 Narberth

Rural 1293 Amroth 992

Lampeter Velgry 1284

Whitland 1830 Laugharne

Township 2161 St Clears 2500

Llansteffan 1656 St Ishmael 2318

Llanqyndeyrn 2905 Pontyberem 2154 Llanon 4079 Gorsias

3906 Llanddareg 1678 Llanquinnor 2077 Caerfyrddin Town ~~2077~~ —

West 3601 North 3691 South 2746; Penygroes 2347 Sarn 3353

Ammannford 1984 Pontamman 2092 Betws 1825 Glanamman 1802

Garnant 1558 Quarter Bach 2218 Cwm-Twrch 1557 Ynyscelwyn 1705

Trelech 1754 Cynwl Elfed 2468 Abergwili 1912

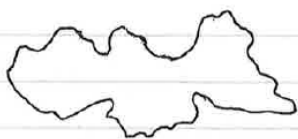
Esboniad

Mae poblogaeth Sir Gaerfyrddin yn golygu bod yn rhaid iddo rannu o leiaf ryw faint o'i ardal ag eraill. Gan fod ardaloedd eraill hefyd yn gorfod rhannu ardal oherwydd poblogaeth, mae nifer o bosibiliadau'n bodoli. Ond mae tref Caerfyrddin fel arfer wedi bod â'i hetholaeth ei hun. Mae Tref Caerfyrddin yng nghanol yr etholaeth hon ac mae'n cynnwys pob cymdeithas gyfagos. Fel y brif dref, mae ganddi ei hetholaeth ei hun, a hynny'n briodol.

Dynodiad

Mae'r etholaeth yn cynnwys Tref Caerfyrddin yn ei chanol ac mae'n cynnwys rhan helaeth o Sir Gaerfyrddin. I'r etholaeth mae'n naturiol iddi gael yr enw hwn. Yn wir, nid oes enw addas arall ar ei chyfer. Caerfyrddin yw'r enw mwyaf priodol ar ei chyfer.

13. Llwchwr 69941

Composition Pembrey 3417 Kidwelly 2818
Trimsaran 1887 Burry Port 3278 Hengoed
3352 Glanymor 4312 Llwynhendy 3010
Bryna 3282 Bigyn 4544 Tyisha 2390

(34)

ELU 2357 L'ledi 3825 Dafen 2456 Fellingford 1334
Glyn 1661 Swiss Valley 2097 Llangennech 3954 Hendy
2697 Tycoes 1862 Penyrheol 4621 Gorseinon 3340 Kingsbridge
3506 Upper Loughor 2146 Lower Loughor 1795.

Esboniad

Mae'r rhan hon o Sir Gaerfyrddin yn dra gwahanol i'r gweddill gan ei bod yn drefol yn bennaf. Mae hefyd yn ddiwydiannol. Cafodd effeithiau'r chwyldro diwydiannol, hyd yn oed yn fwy na dyffryn Aman. Hefyd, mae ei lleoliad, yng nghornel de-ddwyreiniol y sir yn ei gosod ar wahân. Aber Afon Llŵchwr yw'r lle mae'r rhan fwyaf o'r datblygiad. Mae ar ddwy ochr yr afon. Mae gan yr ochr arall ddatblygiad tebyg. Maen nhw'n agosach at ei gilydd nag i'r prif ganolfannau naill ochr- Tref Caerfyrddin neu ganol Dinas Abertawe. Mae ganddyn nhw lawer o gysylltiad a hanes gyda'i gilydd. Mae'r afon yn dod â nhw at ei gilydd ac yn creu etholaeth gydlynol dda.

Dynodiad

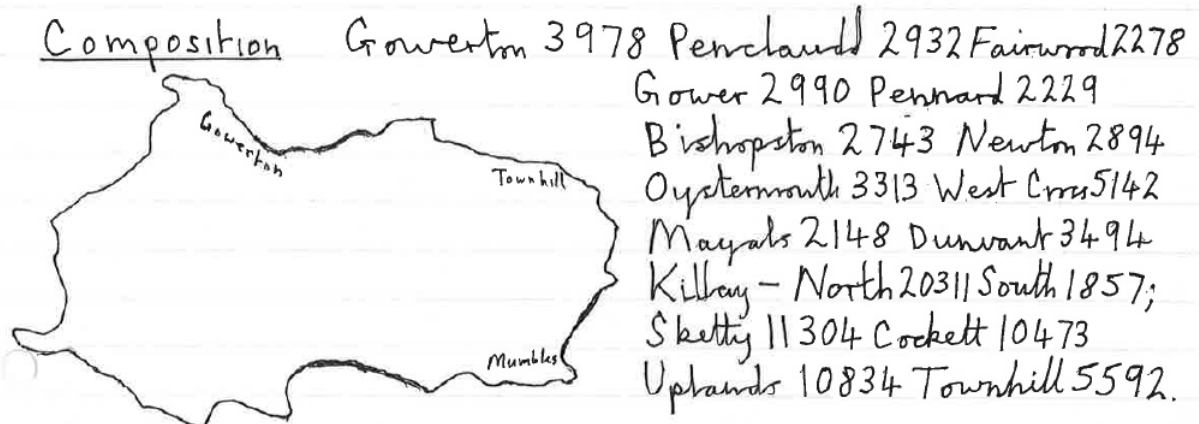
Mae'r rheswm dros ddatblygu'r ardal a threfi amrywiol yn dechrau gyda'r afon. Dyma sylfaen pob ochr a'r hyn y mae pob ochr yn ei rannu. Mae gan yr ardal yr afon yn gyffredin a dyma'r ffocws. Nid yw'r afon yn ffafrio nac yn dewis y naill ochr na'r llall. Mae enwau trefi yn gwneud hynny. Mae'r ffordd y trefnir yr enw yn gwneud hynny. Mae Llŵchwr yn niwtral a'r hyn maen nhw'n ei rannu. Dyma'r enw mwyaf priodol ar gyfer yr etholaeth hon- Llŵchwr. Mae hyn yn cynorthwyo undod a chydlyniant ac yn rhoi'r un hunaniaeth - un hunaniaeth- Llŵchwr.

DE ORLLEWIN CYMRU - Mae gan dde-orllewin Cymru bedwar prif ffocws. Mae'r datblygiadau o amgylch y Daugleddau yn sir Benfro. Mae'r dref fawr a'i chanol ar gyfer y sir gyfan gyda thref Caerfyrddin. Ceir y trefi niferus ar hyd afon Teifi, y cyfeirir atynt fel 'Teifi-side'. Mae'r ardal o amgylch Llanelli. Nhw yw'r prif rai er bod un bach sef Dyffryn Aman. Mae'r pedwar 'man problemus' hyn - Penfro, Caerfyrddin, Teifi a Llanelli yn gwneud gwaith o adeiladu pedair etholaeth i wasanaethu pob un. Llanelli yng nghornel y de-ddwyrain, gallai ei chysylltiadau â Morgannwg, nid yn unig yn ddiwydiannol, ond yn ddiwylliannol, osod yr ardal gydag Abertawe ac ati, ac felly canol de Cymru. Mae'n pontio'r ddau. Yn hanesyddol, bu yn Sir Gaerfyrddin ac fel

rhan o'r llywodraeth leol honno. Felly ar gyfer y rhan fwyaf o'r etholaeth yno mae gyda'r de-orllewin. Yn draddodiadol, mae wedi mynd gyda rhanbarth de-orllewin Cymru erioed.

CANOL DE CYMRU (7 ETHOLAETH)

14. Abertawe-Gŵyr 76232

Esboniad

Etholaeth ar gyfer De Abertawe. Mae'n cynnwys yr holl etholaeth flaenorol honno ond un bwrdd. Wedi'i gysylltu'n dda drwyddi draw.

Dynodiad

Mae dwy nodwedd ffisegol sy'n sefyll allan ac mae'r un hon yn adnabyddus iawn am 2 fan 'harddwch' sef Gŵyr a'r Mwmbwls. Gellid defnyddio'r naill neu'r llall. Efallai mai Mwmbwls sydd orau. Mae wedi'i leoli'n fwy canolog, ac mae'n rhan o'r ardaloedd adeiledig - rhan o'r ddinas ei hun. Felly enw mwy addas. Mae hefyd yn wahanol i etholaeth y Senedd. Felly Abertawe- Mwmbwls.

15. Abertawe-Tawe 74715

Composition Sr Thomas 5514 Bonymaen 5391 Llan samlet
11107 Clydach 5821 Morriston 12105 Mynyddbach 6625
Penderry 7397 Cwmbwrlle 5622 Landore 4821 Castle 10312

Esboniad

Mae'n cwmpasu rhan orllewinol a gogleddol y ddinas yn briodol. Mae'n ymestyn yr etholaeth bresennol yno gan ddwy ward. Etholaeth dinas fel yr uchod.

Dynodiad

Mae afon Tawe yn rhedeg drwy'r rhan hon o'r ddinas a hi yw ei phrif nodwedd ffisegol. Felly Abertawe- Tawe. Posibilrwydd arall i enw'r etholaeth yw Abertawe-Castell, sef y brif nodwedd 'ddynol' yno.

16. Nedd Abertawe-Uchaf 69920

Composition

Neath - East 4462 South
3684 North 2931; Cymia
3107 Tonre 2072 Aberdulais
1712 Cadriston 1365 Bryn -
coch - North 1787 South 4547;
Dyffryn 2447 Pelenna 935
Resolven 2387 Blaengwrach 1491 Glyneath 2577
Onllwyn 935 Trebanos 1092 Pontardawe 4283 Godre'r Graig 1514
Ystalyfera 2169 Cwmllynfell 921 Lower Brynamman 1040 Gwaun -
-Cae - Gurwen 2220 Mawr 1438 Llangyfelach 3945 Pontardulais 4954
Penllergaer 2553.

Esboniad

Mae hen Fwrdeistref Castell-nedd, sydd bellach yn rhan o Fwrdeistref Castell-nedd Port Talbot, wedi bod â'i hetholaeth ei hun erioed. Mae'r ystod etholaethol yn golygu bod angen ategu'r etholaeth bresennol. Rhannwyd ardal Lliw rhwng bwrdeistref CNPT a Dinas Abertawe. Yn y bôn, mae'r etholaeth hon yn cynnwys ardal Lliw, sydd bellach yn Abertawe (Uchaf). Y ffordd orau o ategu Castell-nedd a chadw dwy hen fwrdeistref Castell Nedd Port Talbot er mwyn i'r ddwy fod ag etholaethau fel y maent wedi gwneud erioed.

Dynodiad

Y ddwy ran yw'r afon a'i dyffryn a rhan uchaf Abertawe. Mae Nedd yn cwmpasu'r rhan ddwyreiniol gyfan (nad yw Castell-nedd yn ei wneud). Y cwm sydd bwysicaf a pham y tyfodd tref Castell-nedd yno. Abertawe uchaf neu gwm Tawe uchaf yw'r rhan orllewinol yn bennaf. Felly un ai Nedd Abertawe- Uchaf neu Nedd Tawe- Uchaf- Nedd Tawe Uchaf.

17. Afan Maesteg 72023

Composition Coedffrann - North 1811 Central 2892 West 3587; Briton Ferry - West 2033 East 2148; Baglan 5388 Sandfields - West 4917 East 5038; Aberafan 4048 Port Talbot 4342 Tai-bach 3643 Margam 2309 Cornelly 5359 Brynwr Cwmawon 5220 Cymmer 2011 Glynconwy 792 Gwynfa 879 Caerau 4795 Maesteg -

Maesteg - West 4327 East 3741; Llangynwyl 2350

Esboniad

Roedd hyn yn arfer bod yn fwrdeistref ei hun ac mae bellach yn ffurfio bwrdeistref Castell-nedd Port Talbot. Mae ganddi hanes hir o'i hetholaeth ei hun. Mae hyn, gan fod angen ychwanegu at y rhan fwyaf o etholaethau. Ystyried etholaethau eraill - yr un uchod. Yna'r mwyaf addas yw ardal Maesteg. Hefyd gydag estyniad Margam i mewn i Gorneli. Mae pobl yn ei adnabod ac yn uniaethu ag ef. Mae'n adnabyddus ledled y DU a'r byd oherwydd ei hanes diwydiannol.

Dynodiad

Mae afon Afan yn rhedeg i'r dde drwy'r etholaeth hon, gan gynnwys y rhan fwyaf ohoni. Mae'n enw priodol iawn ar ei gyfer sy'n cwmpasu'r ardaloedd mwyaf datblygedig a threfol. Mae'r rhan arall ohoni o gwmpas tref Maesteg, ac felly mae wedi'i chynnwys yn yr enw.

18. Pen-y-bont 70202

Composition Rest Bay 1990 Porthcawl - Westcentral
2967 Eastcentral 2580; Nottage 2741 Newton 3033
Bryntirion Lasbston r Merthyr Maur 6574 Llangewydd &
Brynhafryd 1878 Cefn Glas 1360 Newcastle 4287
Oldcastle 3783 Morfa 3210 Brackie 8276 Coychurch Lower 1160 Felindre
2087 Hendre 3175 Coity 3006 Pendre 1654 Litchard 2080 Bryncoch
1757 Ynysawdre 2748 Aberkenfig 1868 Cefn Cribwr 1180 Bryncethin
1261 Pyle 5545

Esboniad

Mae'n un o'r prif drefi rhwng Abertawe a Chaerdydd. Roedd am amser yn cefnogi ei hun. Nawr mae'n ganolbwynt i ardal llywodraeth leol. Mae wedi bod â'i hetholaeth ei hun ers tro byd. Lle mae wedi bod yn ganolbwynt iddi erioed. Dylai hyn barhau gyda'r dref yn y ganolfan sydd wedi'i hamgylchynu gan ei man 'bwydo'.

Dynodiad

Wedi'i enwi ar ôl y dref. Efallai hefyd y gellid bod wedi ychwanegu Porthcawl.

19. Tonyrefail Penprysg 70175

Composition Bettws 1595 Llangeinr 887
Pontycymer 1773 Blaengarw 1333
Nant-y-Moel 1745 Ogmore Vale 2357
Blackmill 1839 Penprysg 2474
Gillfach Goch 2437 Tonyrefail -
West 4896 East 4433 Bryna 3616 Llanharan 2819 Llanharry 3221
Ponty-y-Clun 6061 Peterston - super-Ely 1855 Cowbridge 5240
Llandow / Ewenny 2362 Sr Bride's Major 2732 Llantwit Major 7939
Sr Athan 2765 Rhooze 5796

Esboniad

Mae'r ardal yn cynnwys llawer o'r rhannau gwledig sydd yma - i'r gogledd ac i'r de o'r draffordd. Ar un adeg, roeddent i gyd yn yr un ardal wledig, gyda'i chyingor ei hun (RDC). Mae angen ychwanegu at yr etholaeth sy'n cynnwys y rhannau hyn, sy'n dod

â dwy ran yr ardal wledig at ei gilydd (eto). Mae gan yr ardal gyfan / etholaeth gymeriad tebyg, sy'n ffurfio'n dda gyda'i gilydd.

Dynodiad

Y brif dref/ dref fwyaf yw Tonyrefail. Gallai hyn fod yn enw ar ei ben ei hun. Ond gan fod yr ardal yn weddol fawr yna un arall i fynd gyda hi - yn dangos/ nodi'r ardal gyfan. Gallai hyn fod naill ai'n Penprysg neu'n Llandŵ. Felly gallai enw arall fod yn Tonyrefail Llandŵ.

20. Barri-Phenarth 70735

Composition Llandough 1578 Cornerswell
4069 St Augustine's 5318 Stanwell 3365
Plymouth 4584 Sully 3696 Dinas Powys 6388
Cadre 7244 Castleland 3442 Barue 6080
Llutydd 6247 Dyffan 4170 Buttrills 4447
Court 3370 Gibbonsdown 3827 Wenvoe 2915.

Esboniad

Rhan fwyaf poblog Bro Morgannwg yn ffurfio o amgylch dwy dref Barri a Phenarth. Mae dau ben Bro Morgannwg yn dra gwahanol. Felly yn naturiol eu hangen mewn dwy etholaeth. Mae poblogaeth Morgannwg yn rhy fawr ar gyfer etholaeth, felly mae angen mwy nag un. Mae'r pen dwyreiniol hwn yn ffurfio etholaeth naturiol. Mae'r rhan arall o Fro Morgannwg yn mynd yn dda gyda'r ardal i'r gogledd iddi. Mae'r ardal ddwyreiniol hon yn ffurfio ardal ac etholaeth gydlynol a gweddol unfurf. Mae Penarth wedi bod yn rhan o Fro Morgannwg ers dros hanner canrif. Yn y cyfnod hwnnw, nid yw erioed wedi ceisio bod yn rhan o Ddinas Caerdydd. Mae'n rhan o fwrdeistref Bro Morgannwg ac mae'n dymuno aros felly. Mae bywyd bob dydd yn y Fro. Daw'r holl wasanaethau, y dreth gyngor ac yn y blaen o Fwrdeistref Bro Morgannwg. Mae'r bobl yn dymuno byw yn y Fro, nid Caerdydd a chael cynrychiolaeth yn unol â hynny. Bydd yn rhaid i'w AS ymdrin â bwrdeistref Bro Morgannwg. Ar hyn o bryd mae Penarth yw gwneud i fyny'r niferoedd ar gyfer Caerdydd. Ni ddylai hyn fod felly. Nid oes angen hyn mwyach. At hynny, mae'n dref ym Mro Morgannwg ac mae'n Fwrdeistref ac yn briodol i fod mewn etholaeth o'r fwrdeistref honno. Dim yn Ninas Caerdydd nac yn unrhyw un o'i hetholaethau.

Dynodiad

Mae enw'r etholaeth ar ôl ei dwy dref (mawr).

De-orllewin Cymru mae gan y rhanbarth hwn ddinas a threfi yn bennaf. Mae dwy etholaeth ddinesig ar gyfer Abertawe. Etholaethau tref neu drefi yw'r pum etholaeth arall yn bennaf. Efallai fod un yn etholaeth drefol wledig gydag etholaeth Tonyrefail.

DE-DDWYRAIN CYMRU (12 Etholaeth)

21. Caerdydd - (Y) Castell 71106

Composition Grangetown 13257 Butetown 7834 Spott 9081
Adamsdown 5692 Cathays 13099
Plasnewydd 12285 Penylan 9858

Explanation This constituency includes the central and south part of the city. There is a closeness due to its history and geography. All the wards are interrelated and associated.

Esboniad

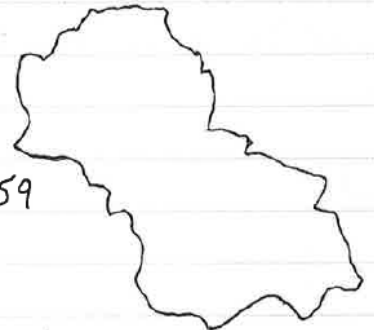
Mae'r etholaeth hon yn cynnwys rhan ganolog a de'r ddinas. Mae agosatrwydd oherwydd ei hanes a'i ddaearyddiaeth. Mae pob un o'r wardiau yn gysylltiedig.

Dynodiad

Mae llawer o nodweddion yn y rhan hon o Gaerdydd. Mae Castell Caerdydd wedi bod yno ers peth amser ac mae'n eithaf cyffredin yng nghanol y ddinas. Mae'r rhan fwyaf, os nad pawb yn gwybod am Gastell Caerdydd. Mae'n ganolog i'r etholaeth.

22. Caerdydd - Llandaf 73878

Composition Penttyrch 2819 Radyr 5425
Creigiau/Sr Fagans 4409 Llandaf North 5992
Llandaf 7078 Fairwater 9642 Ely 9576 Caerau 7859
Canaston 11457 Riverside 9621

Esboniad

Datblygodd yr ardal hon cyn Caerdydd. Mae ganddi hanes hir gyda'i gilydd. Roedd y rhan fwyaf o hanes yn bwysicach na Chaerdydd. Mae'n cynnwys y ddau Landaf - Llandaf i gyd. Nid yw'n cynnwys unrhyw wardiau o'r cymoedd.